

Alueen nuorisovaltuustojen toimintakausien yhtenäistäminen

Nuorisovaltuusto 17.03.2026 § 18

Lausuntopyyntö kuntien nuorisovaltuustojen toimintakausien yhtenäistämistä Varsinais-Suomen alueella

Ehdotus

Varsinais-Suomen kuntien nuorisovaltuustojen ohjaajien verkosto ehdottaa, että Varsinais-Suomen kuntien nuorisovaltuustot yhtenäistävät toimintakautensa. Nuorisovaltuustokausien kesto olisi kunnissa yhtenäistämisen jälkeen kaksi vuotta ja ensimmäinen yhteinen nuorisovaltuustojen kausi olisi 1.1.2029-31.12.2030. Ensimmäinen yhteinen vaali- tai muu valintamenettelyn ajankohta olisi loka-marraskuu 2028.

Ennen vaali- tai muuta valintamenettelyä 2028 olisi siirtymäaika, jolloin nuorisovaltuustot tekevät tarvittavat kuntakohtaiset toimintasääntömuutokset. Siirtymäaikana nuorisovaltuustot mukauttaisivat oman kunnan nuorisovaltuuston toimintakauden, niin että yhteinen vaali- tai muun valintamenettelyn ajankohta olisi mahdollinen loppuvuodesta 2028.

Ennen muutosprosessin käynnistämistä alueen nuorisovaltuutettuja kuullaan muutoksen toteuttamisesta ja sen vaikutuksista.

Perustelut muutokselle

Yhtenäiset nuorisovaltuustokaudet Varsinais-Suomen kunnissa mahdollistavat alueellisen yhteistyön nuorisovaltuustojen edustajien valintaprosessin markkinoinnissa, valintamenettelyn järjestelyissä sekä uusien nuorisovaltuustojen perehdyttämisessä. Yhteinen vaali- tai muu valitsemisajankohta toisi nuorisovaltuustotoiminnalle näkyvyyttä sekä nuorten että muiden kuntalaisten keskuudessa.

Yhteisellä toimintakaudella halutaan edistää myös muuta yhteistyötä alueen nuorisovaltuustojen välillä esimerkiksi alueellisten yhteisten nuoria koskevien aloitteiden tai kannanottojen tekemisessä tai nuorisovaltuustojen puheenjohtajiston yhteistyössä yli kuntarajojen. Yhtenäinen toimintakausi tukisi alueen nuorisovaltuustojen ohjaajien yhteistyötä.

Kahden vuoden toimintakausi nuorisovaltuustossa loisi mahdollisuuden perehtyä ja sisäistää nuorisovaltuuston toimintatavat. Alueella yleisin toimintakauden kesto on tällä hetkellä kaksi vuotta. Se olisi sopivan kestoinen periodi luoda tavoitteita toiminnalle ja toimia yhdessä tavoitteiden mukaisesti. Nuorisovaltuuston toiminta on nuorille merkityksellistä yhdessä tekemistä yhteiseksi hyväksi, se luo nuorille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin. Sille tulee luoda hyvät edellytykset mm. sopivan toimintakauden osalta.

Kuntien nuorisovaltuustojen toimintakausien yhtenäistämällä olisi tasoittava vaikutus hyvinvointialueen nuorisovaltuuston kokoonpanoon. Tällä hetkellä eri aikaan vaihtuvat ja eri kestoiset kuntien nuorisovaltuustojen kaudet aiheuttavat toistuvia muutoksia hyvinvointialueen nuorisovaltuuston kokoonpanoon. Jatkuvat vaihdokset alueellisen nuorisovaltuuston kokoonpanossa haastavat nuorisovaltuuston ryhmäytymistä, yhteisten tavoitteiden asettamista ja nuoria koskevien asioiden pitkäjänteistä edistämistä.

Osa nuorisovaltuustoista nimeää edustajansa seudullisiin lautakuntiin. Yhtenäiset nuorisovaltuustojen toimintakaudet helpottaisivat nuorten nimeämistä seudullisiin lautakuntiin esim. Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta. Kunta- ja aluevaalit käydään neljän vuoden välein ja seuraavat vaalit ovat huhtikuussa 2029. Ehdotuksen mukaan nuorisovaltuuston edustajat valittaisiin kahden vuoden välein ja ensimmäinen yhteinen valinta-ajankohta olisi loka-marraskuu 2028. Kuntien nuorisovaltuustojen vaalien ajoittaminen kunta- ja aluevaalien kanssa lähekkäin toisi osin samaa rytmiä nuorten edustajien nimeämiseen lautakuntiin ja muihin päätöksentekoeleimiin. Lautakuntakauden aikana nuorisovaltuuston edustajat vaihtuisivat mahdollisesti vain kerran.

Tausta

Varsinais-Suomen kuntien nuorisiohjaajien verkostossa on pohdittu kuntien nuorisovaltuustojen toimintakausien yhtenäistämistä jo usean vuoden ajan. Potentiaalina hyötynä on pidetty nuorisovaltuustovaaleihin tai muuhun valintatapaan ja perehdytykseen liittyviä synergiaetuja. Asiaa on pohdittu myös yhdessä nuorten kanssa mm. siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueen nuorisovaltuuston toiminnan käynnistäminen oli suunnitteilla.

Vuonna 2025 maakunnallisessa nuorisotyön yhteistyössä tehtiin tietokoonti alueen nuorisovaltuustojen toimintatavoista. Tietokoonnissa kysyttiin mm. toimintakauden kestoa ja alkamisajankohta. Tietokoontiin vastasivat nuorisovaltuustojen ohjaajat ja siihen saatiin vastaukset 25/27 kunnasta.

Kootun tiedon mukaan yleisin nuorisovaltuustojen toimintakauden kesto maakunnassa on kaksi vuotta (23/25 vastauksessa). Sen sijaan nuorisovaltuustokausien aloitusajankohdassa on iso kirjavuus. Nuorisovaltuuston toimintakauden vaihtumisajankohta on kootun tiedon mukaan kuudessa kunnassa kesken vuotta ja 18 kunnassa vuoden alussa. Vuoden alussa käynnistyvät nuorisovaltuustokaudet jakautuvat niin, että yhdeksässä kunnassa kausi alkaa vuoden 2026 alussa ja yhdeksässä kunnassa kausi alkaa vuoden 2027 alussa.

Toimintakausien yhtenäistäminen nousi uudelleen ajankohtaiseksi, kun hyvinvointialueen nuorisovaltuustossa tunnistettiin kuntien nuorisovaltuustojen toimintakausien eritahtisuudesta johtuvat haasteet alueellisen nuorisovaltuuston työskentelyssä. Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston toimintakauden kesto on vahvistettu kaksivuotiseksi syksyllä 2025.

Osalle kuntien nuorisovaltuustoista yhtenäistäminen ei aiheuta muutoksia, jos nuorisovaltuusto toimii jo kaksivuotisena ja vuoden 2028 loppuvuosi olisi nykyisen vaalirytmien mukaan vaaliajankohta.

Vastaus Nuva2029 - työryhmä pyytää nyt alueen kuntien nuorisovaltuustoilta asiasta lausuntoa. Vastaus tulee antaa 8.5.2026 mennessä.

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto antaa lausunnon nuorisovaltuustokausien yhtenäistämisestä vastaamalla webropol kyselyyn.

Annettiin lausunto webropol-palvelun kautta. Nuorisovaltuusto näkee uudistuksen ainakin nuvien näkyvyyden nostattajana kun vaalit ovat kunnissa samaan aikaan. Kustavissa ei ole tällä hetkellä käytössä varsinaista vaalimenettelyä uusien jäsenten valinnassa.